

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Nehány szó erdélyrészi állattenyésztésünkről. Demeter Lajos. — A népkaptárról. B. L. — A kolozsvári gyümölcsészek roktönzött kiállítása. Egy résztvevő üggyárs. — A vakolathullásról. R. F. — Trágyagyűjtés és koldulás. R. J. — Jegyzőkönyv a kolozsvári III-ik tenyész-állatkiállítás bíráló bizottságának együttes üléséről. — Egyveleg: Szőlő-termés árverés. Szarvasmarha kiállítás. Gazdasági egyleteink 1883-ban. Szőlőtörköly etetése. Állat- és terménykiállítás. Szecskaavágó verseny. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetés.

Nehány szó erdélyrészi állattenyésztésünkről.

(Vége.)

1874-ben megindított a tagosítás ügye és tartott 1884-ig, azaz kereken 10 évig, bizonyására annak, hogy a furfang mennyi akadályt képes gördíteni a legigazságosabb ügy, a legvilágosabb rendelet elébe is. Az 1883. év végén kiméretett kinek-kinek a sajátja. A birtokosok egy része egy tagban vetto ki illetményét igen helyesen, más része ellenben, a mely nagyon ragaszkodott a régi rendszerhez, a száutóját három darabban, a kaszálóját külön, e mellett pedig a falu közélében még egy hold házhelyet is kért s végül, hogy a falu tagja egész a folyóig kinyuljon, ut czimen a közösből 47 holdat kértek és kaptak is. Ezen darabban aztán a birtok nagysága szerint egyeseknek 5—6 □ öltől 70—80 □ ölig van része. S miután senki sem használhatja szabadon sajátját, folytonos veszekedés tárgyát képezi. A három tagosok még közös legelőt is tartanak, de miután az egy tagosok részöket kivették abból, alig maradt valami a legelőből, úgy hogy a növendék állatok is csak tengenek rajta. A fekete ugaron pedig miután a kaszálók egészen külön vannak 600 drb. juh s mintegy 200 drb. sertés szintén nem képes megélni.

Ha most az állat létszámot tekintjük, azt látjuk, hogy a nagy igás ökrök száma 38 drbbal, a teheneké 8 drbbal apadt, a növendék állatok száma pedig 14-el szaporodott hat év alatt. Már ezen adat is eléggé mutatja a létszám apadását, azonban minőség tekintetében még feltűnőbb az, mert az egész község-

ben alig van 10 pár a mit jó lélekkel ökörnek nevezhetni; a többi korai erős használat miatt ki nem fejlődött ugynevezett tulok ökör.

Az állat-létszám apadásának e községben egyik okozójául a lépfenét tekinthetni, mely évről-évre pusztít kisebb-nagyobb mérvben az egyes állatnemekben.

Második oka a birtokrendezésben rejlik, mert nem lévén elegendő legelő, takarmánytermeléssel meg nem foglalkoznak, jegezmem, hogy a kimutatott létszám a birtokhoz illő meg kell teljes értelmében a minimum, mert nem egy gazda mivel 2 ökörel 40—50 hold földet.

Az állat-létszám apadására befolyt továbbá azon körülmény is, hogy a jobbágyoknak — kik magok szabadultak fel — ez utolsó évtizedben nagy része elhalván, az örökösök pedig nem egy birtokot állatostól mindenestől elpusztítottak.

S végül tán mint legfőbb okot hozhatni fel a népnek a fogyasztási cikkekkel szemben fokozott igényét. A nagyobb-mérvű fogyasztás meg van, de arról nincsen gondoskodva, hogy a föld termő ereje emelve legyen. Különösen az utóbbi évek alatt nemcsak hogy nem trágyázták a talajt, de még kellő mivvelésben sem részesítették.

Ezek azon okok, melyek a nevezett község állattenyésztésének apadását idézték elé. Hogy tehát az állattenyésztés ismét felvirágozhassék, először is a gazdasági rendszeren kell változtatni. De ismerve a nép szokásait és természetét, mellőzők minden befektetést igénylő és complicáltabb vetés forgást; mert ezt ajánlani annyi, mint semmit sem tenni.

A rendszerváltoztatás azonban nem engedi meg valamennyi állatfajnak tartását, így pl. a juhtartás egészen kiszorul, a mennyiben a tenyésztésére megkívántató feltételek már is hiányoznak. A gazdasági rendszer megváltoztatás a következőkben fog állani. Ugy az egy tagos, valamint a három taggal bírók a javított három nyomásos gazdaságra térnek át, mely

abban áll, hogy az ugarban takarmányt vagy pedig kapás növényt termelnek.

Az egy taggal bíró gazdák tehát a tartandó állatok számára megfelelő területek állandó takarmánytermő helyet pl. luczernást készítenek s azt mindaddig megtartják, míg kellő hozamot ad, ekkor aztán a tag másik részén (szélén) állítanak be megfelelő területet. S így hat-nyolcz évi időközben fog ismét azon helyre kerülni a luczerna, ennyi időközben pedig minden hátrány nélkül termelhető. A száutó földnek egyik része lesz ugar trágyázva, s ebben pl. zabos bükköny, azután jó őszi gabna a mi lehet buza vagy rozs, azután pedig tavaszi gabna, a mi lehet, pl. tengeri, árpa, zab, alakor, répa, burgonya stb. a miot épp az egyes gazdáknak egyik vagy másikára van szükség.

Mint hogy pedig állataik teljes istálózásra szorulnak, az állandó takarmánytermő helyek kiszakításánál tájékozásul tudniok kell, hogy egy hold luczernás pl. 3—4 kaszálás mellett a termő föld jósága szerint átlag 25—35 metermázsa takarmányt ad. Ha pedig a magot is ök akarnák termelni, úgy legjobb a négy évesből magot venni s itt is mindig a második kaszálásból.

A három tagosoknak trágyázott ugar földjébe jöhet zabos bükköny, mohar, csalamádé stb. takarmánynövény; ezután buza vagy rozs s végül a tavasziakból tengeri, árpa, zab, répa, burgonya stb. Miután pedig igás állataikat ezek is istálón kell hogy tartsák, nagy előnyökre szolgálna, ha a házhely czimén nyert egy hold földből luczernást készítenének.

A legelő kellő gondozása mellett pedig a tenyésztés és növendék állatok megőshetnek azon. S így míg a juhtenyésztés egészen kiszorul, a lótenyésztést is nyilik alkalom, mely e községben egyáltalában nem tenyésztetik. S kétséget nem szenved, hogy egy két csikós kanca tartása után több haszna lesz a gazdáknak, mint 6—8 drb. juh után.

Hogy a juh tartásban eddig sem volt haszon, az könnyen megérthető az alábbiaktól. Ugyanis 15—20 gazda közösen fogad pásztort mintegy 150 darab fejős- s ugyanannyi meddő- és növendék állat mellé. A fejés pedig bizonyos megállapított arány szerint történik, az az beméréskor a kinek legtöbb teje van, annak legtöbbször fejnek s így tovább sorrendben lefelé. A kinek aztán fejnek, az köteles a pásztort bojtárastól kutyástól kosztal, pálinkával ellátni. A fejt tejmenyiség pedig július végén már alig tesz ki 5—6 liter tejet, a mi a pásztor tartásával sem ér fel. Ehez kell még vennünk azon drága munka napot, mit egy egyén a tejenek feldolgozásával eltölt. Ilyenformán még a gyapjat is megveszi saját magától.

A sertés szintén kiszorul az ugarról, tartása tehát részint házi lesz alkalmas kifutók készítése mellett, részint legeltetés az esetleges legelők kihasználásakor, mely miután az egynemű termények egy határ részben vannak, lehetségessé válik.

Ezen csekély rendszerváltoztatást a legmegfelelőbbnek tartom, melyre való áttérés egyszersmind a gazdasági fejlődés legközelebbi lépését is képezi, honnan idő haladtával belterjesebb üzletre is könnyebb lesz az átmenetel, ha t. i. közigazdasági helyzete is kissé javul. — Közlekedési utja ugyan elég

jó s a vasuti állomás is csak pár óra járásra van; de hiányzik a jó piac. A piacra nézve legfőbb hiba az, hogy két-három gabnakereskedő vásárolja össze az egész vidék gabnáját; kiknek van annyi bölcsességük, hogy ebben szabad versenyt nem engednek meg, hanem előre meghatározzák, hogy pl. a jövő héten miként fogják fizetni a gabnát. Így az eladó azon szépséges helyzetbe jut, hogy ha a megszabott árért oda nem adja, itélet napig ott ülhet Balásfalva piacán gabnájával, még sem képes azt eladni.

Egyébiránt e bajon is lehetne segíteni egy közraktár felállítása által, vagy pedig úgy, hogy az egyes gazdák egyforma minőségű terményeiket össze tennék, úgy, hogy egy nagyobb mennyiség gyűljön össze, s ezt valamely gyár vagy nagyobb kereskedőnek adnák el. Ennek kivitele azonban nagy akadályokba ütköznék, mivel a nép rendkívül szereti városba vagy pedig vásárokbá menni minden csekélységért.

Ha azonban az általam felvett vidéken és községben az említett üzleti rendszer s a javalt állattenyésztés karoltatnék fel a jelzett tenyészirány betartása mellett, nemcsak az állattenyésztés virágoznék fel, hanem az anyagi jólét is könnyebben meghozosodnék a nép között. Mert míg most csakis tengeri, meg buza terméséből van bevétel; addig a javalt körülmények között az év minden szakába lehet, pl. ősszel, buzából, télen tengeriből, tavasszal a jól kitelelt igás ökrét cserélheti meg haszonnal, avagy növendék állatot adhat el; s ha a lótenyésztést is felkarolják, hogy mily kedvező helyzetbe hozza a gazdát nyáron egy pár csikó eladása, azt hiszem felesleges magyaráznom.

A fentiekben eléggé vázoltam e vidék valamint e község helyzetét, s viszont azt is eléggé tárgyaltam, miként lehetne e bajon segíteni. Hogy azonban a nép mikor szakít a régi rendszerrel, azt nem tudom, de annyit jósolhatok, hogy a jelen helyzet nem tarthatja fenn sokáig magát; tehát a nép vagy megváltik a régi szokástól és segít magán, mikor aztán az Isten is megsegíti, vagy megváltik földjétől s az okszerűbbnek enged helyet.

Demeter Lajos.

A népkaptárról.

I.

Az 1882 ben tartott békés-gyulai országos méhészeti kiállításra nem annyira a saját, független elhatározásom, mint inkább a helybeli okszerű méhész-egylet igen tisztelt választmányától vett buzdítás következtében egy „Berlepsch“ szerkezetű mépkaptár mintát küldöttem fel, és bocsájtottam pályázatra.

A bíráló bizottság e g y h a n g u l a g tüntette ki kaptáromat harmincz és egy néhány társai felett. Annak szerkezete ellen sehonnan egyetlen alapos kifogás sem támadt, csupán rendkívüli olcsósága szült némi aggodalmat. Inkább hiszem azok részéről, kik az új jövevényben versenytársat véltek látni, drágán áruba bocsátott kaptáraikkal szemben. Nem is volt épen alaptalan az aggály. Mert e népkaptár alig másfél év alatt nemcsak az egész országban elterjedt, de a haza határain kívül is sokfelé rendelték, s azokból messzi külföldre is szállított mintá-

kat a helyi fogház iparüzlete, s ugyanoda oly mennyiségű megrendelés érkezett, hogy az eddig szétküldött mintegy 1200—1400 kaptár a keresletnek alig egy harmadát fedezte, s daczárának, hogy még három fogház iparüzletében gyártják, még mindig nem lehet az igényeket kielégíteni.

A gyakorlati méhészetnek sok elismert bajnoka szerezte már be fogházunk iparüzlete útján ez egyszerű olcsó jószágot, s megszerezték olyanok is, kik a mű-méhészkedést evvel kezdték meg, s valóban halom számra fekszik előltem a meg nem érdemelt dicséretekkel telt levél, melyekből meggyőződtem, hogy a méhészet barátainak némi szolgálatot tettem az által, hogy az „olcsó kaptárt“ a nyilvánosság elé állítottam, s annak elterjesztésére lehetőleg közreműködtem.

Ezeket szükségesnek tartottam előre bocsátani tájékozásképpen; mert egy idő óta olyan irányu közlésekre akadtam, melyeknek eléggé kivilágló czélja, hogy a méhész közönség figyelmét drágább a kínált kaptárookra tereljék. Ismétlem tehát, nem saját igénytelenségem áll e kérdésnél előtérben, hanem a méhészet érdeke. Mert károsnak tartom, hogy a nagyközönségben megtörjük a bizalmat az „olcsó népkaptárok“ iránt, ajánlgatva neki a drágát. Azután bekövetkezik az, hogy előbbit nem szerzi be a bizalmatlanság okából; utóbbit pedig: mert nincs reá pénze.

Elősmorem Demeter László urnak kiváló érdemét. Derék méhésznünknek is sokat köszönhetünk, hogy „olcsó népkaptár“ a nép között is úgy a hogy, elterjedt. De nem pártolhatom azt, hogy ma már csak az ugynevezett „javított“ népkaptárok terjesztése mellett fáradozik, melyet Demeter Ferencz áru Budapestén 3 frt 80 kron, tehát kétszeres árnál magasabban, mint a hogy itt beszerezhető az eredeti népkaptár.

Nem akarok az általa tett „javítások“ tüzetes bírálatába bocsátkozni. De nem is tartom magamat arra eléggé illetékes szakembernek. Meg kell azonban jegyezmem, hogy a Demeter-féle javítások már a békés-gyulai kiállítás alkalmával is részben megbeszélés tárgyai voltak, és kipróbált szakemberek oda nyilatkoztak, miszerint azok egy része felesleges, más része pedig az egyszerű kezelés hátrányára van, tehát nem a népnek való. Jól tudom magam is, hogy a lehető legegyszerűbben szerkesztett kaptáron lehetne javítani. De két okból adtam a méhész közönségnek a legegyszerűbbet. Először, hogy bármely értelmes paraszt ember magának megkészíthesse, vagy az egyszerűséggel járó olcsóságánál fogva a szegény ember is beszerezhesse, másodsor, hogy a könnyű kezelés miatt bármelyik földmives is kapjon kedvet reá, s hagyjon fel, az ugynevezett paraszt méhészkedéssel.

Két ajtó, két röplyuk, annyi meg annyi átjárók, rekeszek stb. stb. olyan „javítások“, melyek nemcsak telemeesen drágítják a szerkezetet, hanem a mellett nehezítik az előállítás, s igen bizony kezelést is. Ezért, és legfőképp azért nem pártolom Demeter László ur javításait; mert lassan kell haladnunk a legfőbbkételesebb felé. A világon minden gyökeres szervezkedésnél átmenet kell. Az olcsó népkaptár a maga eredeti alakjában átmenet a régi, eléggé nem kárhoztatandó méhészkedésből, az okszerű méhészkedésre. Hagyjuk meg tehát a nép számára az

olcsót és egyszerűt, a melyet meg tud magának készíteni minden méhész, s melyet beszerezhet a szegényebb néposztály is. Ha a méhészetet a szó szoros értelmében akarjuk népszerűsíteni, az alsóbb néposztály értelmiségét és vagyoni helyzetét kell szem előtt tartanunk.

Részemről azt óhajtanám, hogy a békés-gyulai kiállításon bemutatott olcsó népkaptárnál is, egyszerűbbet, olcsóbbat adjunk ma a népkézzei közé. Még az 1 frt 50 kr. beszerzési ár is magas. Mert jóval drágább, mint a fonott kas, és előállítás is sokkal nehezebb, mint amazé. A kiösméri népünk nyomott anyagi helyzetét és értelmiségét, nem álmithatja magát avval, hogy a „népkaptár“ a maga eredeti szerkezetében is elég olcsó, és elég egyszerű. És midőn Demeter ur a complication és drágaságon fáradozik, én nem örvendek annak. Nem jósolok belőle a méhészet népszerűsítésére nézve jót. Inkább örülök annak, hogy ha bár némileg a szerkezet rovására, az egyszerűsítés és olcsóbbá tételre törekedne.

És miután eddig egyszerűbb és olcsóbb kaptárt még nem ösmertettek, elfogadásra nem ajánlottak, mint a békés-gyulai kiállításon bemutatott népkaptár, s miután tapasztalatilag is meg vagyok győződve, hogy eme kaptárokkal czélszerűen üzhető okszerű méhészkedés: az „Erdélyi Gazda“ t. olvasó közönségét is megösmertettem annak készítés módjáról.

B. L.

A kolozsvári gyümölcsészek röktönzött kiállítása.

Korunk jelszava: *gőzerővel vinni előbbre mindent*, a mi csak embernek hatalmában van. S hogy e jelszót igen sok tekintetben megtestesíteni is törekednek fáradhatlanabb buzgalmu mozgató erőink, szemmel láthatóan és kézzel foghatólag tapasztaljuk. Csak amugy dagad keble az embernek, midőn egy s más oldalon látja, hogy a nemes törekvésűek mily óriási léptekkel haladnak előre, a magok elé tűzött czél felé.

Nem emlíjük azonban, hogy mit tesznek szoroson vett mezőgazdánk, iparosaink, kereskedőink, stb. stb. hanem csak annyit kívánunk jelezni, hogy a gyümölcsészetünk egén borongó fellegek, zavarok kezdenek foszladozni, s mind jobban-jobban eltűnni.

Nem csoda különben, hogy végre-valahára mind közelebb-közelebb érkezik a rég óhajtott derület.

Lankadatlan igyekezettel működtek ezen — a többi közt — egy kis testület s iparkodik évtizek óta fölhasználni minden lehető alkalmat arra, hogy a zürzavar eloszlatassák s a legiókra menő gyümölcsfajok szine-java valahára kiválasztassák.

Az évenként meg-megújított tárlatok, az időnként eszközölt vándorgyűlésezések, mindmegannyi tanubizonyosága annak, hogy elmaradottságunkat beismerve, a jobb jövőt igyekeztünk megközelíteni. S észrevéve a helyes uton járást, még tüzetesebben látunk a munkához; minden hetire tettük a gyümölcsészet tanulmányozását, szemléltünk, fogdostunk, izeltünk: vaczkort, vadalmát, édesalmát, savanyu almát, nyári almát, téli almát, (természetesen körtét és más egyebet is igen sokat) s pár év

előtt oda lyukadtunk ki, hogy a sok százfajú alma-körtét redukálhattuk 15-féle almára s 24-féle körtére s ezt szórjuk évenként pár ezer példány ojtványban szét, különösen szűkebb körű hazarészünkben.

S hogy e törekvésünkben mind inkább-inkább kezdünk megértetni, hű képeül tüntethetjük föl azt a körülményt, miszerint vidéki társaságaink is egyet kezdenek érteni velünk, elhagyni a tévelygés útját s sorakozni kis fálánkszunk gyümölcsészeti nézeteihez.

Az idén is több helyen rendeztetett erd. gazd. egyletünk területén gazdasági kiállítás, s röktönöztünk befejezésül mi is kolozsváriakul, a mostoha gyümölcs év daczára is egy szűkebb körűt, hogy megtudhassuk, melyik faj hozta meg ez évben is több-kevesebb fejlettebb vagy fejletlenebb termését.

Csak az indítványt kellett megtennünk két hét előtt tartott szakosztályi ülésünkben s egy kis fáradságot venni a tagok eljárása tekintetéből s a szép gyümölcsök előtermettek s vagy 24 ünk től ott diszlenek azok az erd. gazd. egylet titkári irodájában.

Tulajdonképpen szakosztályunk tanulmánya szempontjából hoztuk össze gyümölcseinket; minthogy azonban jóval reményünkön fölül sikerült, örömmel engedjük át melegen érdeklő publikumunk látogatásának, illetve tanulmányozásának is.

Két nagy asztal van zsufolásig — de azért kiváló gondal és rendezve — megrakva a legszebb almákkal és körtékkel, legelső helyen diszelegvén az „udvarhely megyei gazd. egylet” által küldött gyönyörű erdei vajoncok, Klerzsók (Clairgerm), Nemes kolmár, Napoleon vajoncza, Bose kobakja (Alexander), Mott vajoncza, batul (ott Masánczkinák is hívják), pónyik, angol arany téli parmén, török muskatály, Sóvári (Brassai alma néven küldve), Harbert Rtje, Skárlát piros parmén (?) s még egy pár ismeretlen. E mellett a Szöcs Géza, Gothárd József, Szabó Sámuel, Molnár Sándor, Szenkovich Márton, Kolozsvári Albert, Szász Lajos szép és kiváló fajú alma-körtéi. Alább a kolozsmonostori gazd. tanintézet 65-féle almája s 10-féle körtéje, köztük a közönségesen ismerteken kívül az igéző szép Golden nobel (sárga nemes alma), Sárga szép virág (Belle fleuri), Párizsi rambour Rte (kanadai), Boiken alma (szakasztott mása a londoni pepinnek), Burchardt Rtje, Casseli nagy Rte, piros bibornok, Hawthorndon, Multhaupt carmin Rte, parker pepinje, Drap d'or, Cox orange pepinje, Angol gránát Rte (Ribston pepin) stb. stb.

A másik asztalan br. Bánffy Ernő 12—12-féle kiváló fajú s gyönyörű fejlettségű alma-körtéi, Tamási János, Bőjthe László, Veress Aranka k. a. önagsága, Albach Gézané önagsága, dr. Gocs Jenő, Nagy Dániel, az egyleti köztelek, Jakab Mózsá algyógyi ev. ref. lelkes és Somkerek Miklós széki ref. lelkes (ez utóbbinak igen szép nagy piros rambourja), válogatott finom almái és körtéi.

Végül id. Bodor Pál, Korbuly Bogdán és Szentgyörgyi Lajos igen szép számu specialitásai.

Az alma-körte fajok száma meghaladja már is a 220-at, s minthogy 25-én d. u. 4 óráig folyvást látogatható s illetőleg

szaporulható a kiállítás, hihető, hogy jóval nagyobbra fog nőni e szám.

Nem lesz talán érdektelen megemlítenünk, hogy itt diszelegnek még: a Bose kobakja, Diel vajoncza, Angonléme-i hgnő, őszi-téli izembart, őszi pergamen (császár körte), Téli esperes, Ferdinánd korona-örökös, Jaminette, Bolveileri, Józe-fina, Belle et bonne, Mária-Lujza, testvér körte, Uj fulvia, Tongre, Egri körte = Virgouleuse, — sokaktól igen szép választékban.

Six vajoncza, téli muskatály, General consul Lade, Rousselet van der Vecken, Broon párk, Sterkmann, Nagy Perencz vajoncza, Keveron páratlanja, Szerencse körte, Senátor Mozelmann, Sz. Germain stb. stb., a már említett almákon kívül: Grawensteini, Szász-pap, Gnesdonki, Karmeliták Rtje, Ananász Rte, Kék alma, Belmont, piros Stettini, Danzigi bordás, Angol gülderling (a Canadaihoz hasonló alakú), Adám parménje, Bánfi Pál, Piros királyi kurtaszáru, Foederal parmén, Londoni pepin, Magyar vagy Szebeni tángyér, Bodor Rte, Bouton d'or, Angol korodai (a Bodor Rte = Schönbrunnihoz hasonló alakú), Muskatály Ste, President Foux, stb. stb.

A kiállítók igazi benső jutalma a leend (mert egyéb se kitűzve nincs s nem is számítanak másra) ha az érdeklődők főnebb jelzett nap (okt. 25.) estéjéig azon minél tömegesebben megfordulnak; s ez uton magoknak tájékozást szerezni igyekeznek affelől, hogy esetleg mit termeljenek.

Kiállításunk gyakorlati oldaláról jövő számunkban.

Egy résztvevő ügytárs.

A vakolathullásról.

Az építkezés a gazdaságban csak szükséges rossz és így mindég arra kell törekednünk, hogy minél kevesebb pénzünk heverjen az épületben. E takarékosagnál nem csak arra kell ügyelnünk, hogy a felépítés ne kerüljön sokba, hanem arra is, hogy az épületek jó karbantartására se kellessen évente nagyobb összegeket kiadnunk, mert ez egy új adót fog gazdaságunkra róni. Másrészt azonban a meglevő épületek tatarozását évente ép oly kötelességünknek tekintsük, mint akár földünk jó megmivelését, mert az elhanyagolt épület minden évben kétszer annyit romlik, mint az évente tatarozott. Ha a szél által kikezdettetett tetőt azonnal ki nem javítjuk: a következő szél már meglehet, hogy leszedi fejünkről a tetőt egészen, s néhány forint kiadás helyett, okoz néhány száz forint kiadást.

Gyakran a legjobb építkezés mellett is sokba kerül a tatarozás, sok esetben pedig már készen átvett gazdasági épületek okoznak évente sok költséget. Ily költség-okozó dolog sok helyt a vakolathullás. Ám lássuk, mi lehet ennek az oka, s mily módon hárithatjuk azt el?

A vakolathullás vagy a fagytól származik, vagy a felhasznált téglá rossz minőségétől.

Az első esetben lehull a vakolat azért, mert nedvességet szíván magába, ezt a fagy kiterjeszti, mely terjeszkedés folytán a vakolat szétmállik, lehull. A nedves vakolat megfagyva, rendszeren levállik a falról, de ez nem a fagyás idejében lesz lát-

ható, hanem rendszeresen mikor a vakolatban levő víz már fellepedett, sőt már el is párolgott s beállott a meleg idő. A fal tehát ilyenkor rendszeresen száraznak látszik. Az elpárolgó víz helyét a levegő foglalja el, ezt pedig a hőmérséklet hol kiterjeszti, hol összehuzza, mi által a fagy okozta hézagok a vakolat és a téglák között folyton nagyobbodnak.

De oly helyeken is le szokott a vakolat hullani, a hova látszólag soha sem jut nedvesség, se hó, se eső. Ez csak látszólag van így, mert a fal igen rossz hővezető és így ha a kemény téli hideg idő után egyszerre meleg napok következnek: harmatos, tehát nedves lesz az egész épület fala. A harmat vagy dér egyszerűen onnan keletkezik, hogy a felmelegedett levegőben levő vízpárák a hideg falhoz érve, itt gyorsan lehűlnek, vízcseppekké vagy jégkristályokká válnak s a falra lerakódnak. Állandó meleg időjárásakor a fal is lassankint felmelegszik, a rajta levő jégkristályok elolvadnak és a vakolatba beszivárognak, azt átmedvesítik és egy új fagy beálltával a vakolatot fella- zítják.

Ez az egész falrongálás akkor megy végbe a leggyorsabban, ha a jégkristályok elolvadását a falra sütő napsugarak maguk okozzák. Ha télen a nap a deres falra rásüt, s a jégkristályokat elolvasztja: a vakolat még az nap éjjel fellazul. Ez magyarázza meg azt, hogy a vakolat a ház déli oldalán hull le legelőbb. A szabadon álló falakról, s az olyan épületek falairól, melyekben nem tüzelnek, tehát hol a fal nem melegszik fel: rendszeresen gyakoribb a vakolathullás, mint azon épületek falain, hol fűtenek, tüzelnek, szóval hol a fal is át van melegedve.

Az oka tehát ez esetben a vakolathullásnak a falak rossz hővezető képessége. A fűtött helyiségek falai, különösen, ha azok nem vastagok, még külső részükön is csak nagy ritkán hidegek, vagyis hőfokuk csak nagy ritkán száll a zérus alá. Ez magyarázza meg azt is, hogy miért hull le a vakolat leghamarabb lépcsők körül és a padlásfalon; mert ezek a fűtés által nem melegítettnek.

A vakolathullás most elmondott okai azonban csak ott állanak, hol a téglák különben jó, a hol tehát olyan agyagból égettek a téglát, melyben se mész, sem pedig kén nincs. A jól égetett téglának ugyanis az a sajátja, hogy a vizet könnyen magába vesz, de épp oly könnyen el is párolgattja s e mellett nem lágyul el, nem porladozik s a vizet nem festi meg. A tulajdonságosan kiégetett vasas téglák össze van olvadva, likacsai nincsenek s így a vizet sem tudja felvenni és éppen ezért a vakolat sem marad meg rajta. Az ilyen téglák igen jó a nedves talapzatok felépítésére, de vakolattal fedendő falrészekre nem való.

De nem csak az égetés, hanem a mézstartalom is nagyban befoly az égetendő téglák minőségére. Az agyagban egyenletesen elosztott kis mennyiségű mész igen jó hatású, mert égetéskor elősegíti az agyag megolvadását s annak a kovafölddel való összeolvadását, mi által a legjobb minőségű téglák származnak. Ellenben ha az agyag 15% mézsnél is többet tartalmaz, vagy ha a mész az agyagban nem egyenletesen elosztva, hanem darabosan fordul elő, akkor égetéskor a mézből különálló égetett mész lesz, mely a levegőn vagy a falban megne-

vesedve, ugyanazon a változásokon megy keresztül, mint a hogyan azt a mészoltásnál látjuk: vagyis felmelegszik, erősen kiterjeszkedik s ez által a vakolatot vagy azonnal lerugja, vagy legalább is meglazítja. Az ilyen téglából épült falon a vakolat nem maradhat sokáig.

Ugyanígy bajt okoz a kénvegyületek jelenléte is, mert ezek a falban levő és víz hozzájárulása által felbomlanak és só képeben a falakon kiválszák, azt folyton nedvesen tartják.

Lássuk, mind e bajokon hogyan lehet segíteni?

Ott, hol a fal jó minőségű téglából épült, ott a hulló vakolatot verjük le egészen, sőt a téglák között is kaparjuk ki a vakolatot egy ujnyira. Az így kopaszon álló falról a port seperjük le s a falat locsoljuk meg jó erősen vízzel s azután vakoljuk meg újra. Mentől régebben oltott meszet használunk, annál jobb lesz az eredmény; azonban a vakolatot ne készítsük tulságos sok mézszel, mert különben ez csakhamar összserepedezik. Czementvakolatot soha se használjunk, ez csak víz alá való; de ha már áldozni akarunk, úgy vegyünk egy rész oltott meszet és ezt keverjük össze két (2) rész czementtel és 6—12 rész homokkal; vagy pedig $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ rész oltott meszet, 1 rész czement- és 3 rész homokkal. Az előbbi keverék inkább nedves falakra való. Mindkét keverékkel könnyű dolgozni, mert ily keverékben a czement 24—26 óráig sem keményedik meg. Az így bevakolt falat tanácsos ezenkívül még vasvitriollal (3 rész vízben 1 rész vasvitriol feloldva) bekenni, még pedig 3—4-szer. Ha ez megszáradt, barnás színű lesz a fal és ha ezt öt percentes szappanos vízzel kétszer befestjük, s a megszáradás után a falat egy ronggyal vagy kefével megdörzsöljük: olyan falunk lesz, mintha olajos festékekkel mázoltuk volna be, sőt fényessége mellett vízhatlanná is válik.

A rossz téglából épült falat ne vakoljuk, hanem egy téglával vakartassuk meg s minden vakolás nélkül meszeltsük be. Ez még leginkább megment a sok kiadástól.

(F. E.)

R. F.

Trágyagyűjtés és koldulás.

Ha széttekintünk nagyobb városainkban, megakad sokszor szemünk a felhalmozódott szemétdombokon, melyek disztelenítik az utcákat, fertőzik a levegőt s nem vitetnek oda, hova kellene, t. i. a kertekbe, szántóföldekre, rétekre, gyümölcsösökbe, hol haszon is származnék belőlök és értékké válnék az alkalmatlan s kidobott hulladék.

Se szemétdomboknak is meg van a maga lazáromja. Az emberiség szemét népe ide jár napszámba, ide jár rongyot, vasat, krajczárt keresni, a helyett, hogy másra fordítaná munkáját. Vagy elmegy koldulni s koldulásból él!

De nemcsak városokban, de falvakban is van elég szemét- s elég koldus nép.

Vajjon nem lehetne-e ezek munkáját is értékesíteni valamiképp? vajjon alamizsna helyett nem kereshetnék-e meg őket is munkával kenyéroket?

Nem lehetne-e őket pl. az utak s utcák tisztántartására felhasználni? felgyűjtve, felszedve az állati hulladékokat s minden más szemetet, mi az utcákra kikerül.

Nem lehetne s nem kellene-e a házak, illetve udvarok tisztántartására több gondot fordítani?

Nem kellene-e többször, igen gyakran az udvarokból az oda nem való anyagokat kitakarítani, elhordani?

Rendén való dolog-e, hogy elnézzük, megengedjük, hogy az emésztő gödrök egészen megtelnek, sokszor a kitakarítás évekig is elmarad?

Én azt hiszem, hogy nem. S könnyű móddal lehetne rajta segíteni, ha alamizsna helyett a szemét kihordására használnók fel őket, e dologkerülő, csavargó népet s a trágyát pedig a városon kívül desinfiálnánk s erjesztenénk. Nem hiszem, hogy olcsó árban ne lehetne ekkép értékesíteni a jól kezelt trágyát; vagy pedig inkább megégetendő volna a trágya, s a hamuja talán csak elkelne valahogy. — Rendezzük be trágyarakodó s égető helyeket!

A városi, illetve falusi előljárásának s a gazd. egyleteknek kellene erre gondolni, mit is ezennel ajánlok nagybecsű figyelmökbe!

R. J.

Jegyzőkönyv

a kolozsvári III-ik tenyész-állatkiállítás bíráló bizottságának együttes üléséről

Kolozsvár, 1884 augusztus 31-én.

Jelen voltak: Br. Bánffy Dániel, elnök; br. Bánffy Albert, Szentpáli Ignác, Lészay Ferencz, gr. Teleky Domokos, Lázár Jakab, Deák Ignác, Nagy Imre, Kispál Sándor, Horváth Mihály, Nagy Domokos, dr. Szentkirályi Ákos.

Elnök üdvözli a megjelenteket, s a bíráló bizottság nagyobb része az ülés ezen második terminusán is távol van; a jegyzői teendőkre dr. Szentkirályi Ákost kéri föl.

Kispál Sándor konstatálva, hogy egyes osztályok juryo pénzdíjakkal nagybirtokosoknak való odaitélésével, továbbá különböző díjak összevonásával az előirt szabályzatot nem tartották meg — kérdi mi az össz jury véleménye? — Kölesönös felvilágosítások és a tények beható megvitatása után, — mint-hogy a jutalomdíjak táblái már kifüggesztve voltak, akkor mikor a hiba észrevételét és a korrigálás a közönségben rossz véleményt gerjesztett volna — az össz jury mást nem tehet, mint a hibát elösmerni és magára veszi a felelősséget az illetékes forummal szemben.

Lészay Ferencz indítványozza, hogy a pénzdíjak odaitélésének megtörténhetése céljából — jövőre a kiállítók már a bejelentéskor nyilvánítsák ki, mint kisbirtokosok kívánna-e fölvetelni vagy pedig nem; továbbá, hogy engedtessek meg a bíráló bizottságoknak az egyes osztályok különböző díjait a szükség szerint csoportosítani, összevonni. — Az előbbeni indítvány egyhangulag, az utóbbi a többség által elfogadatik. Szentpáli Ignác indítványára a bíráló bizottság a bivalbikák díjainak kevesbitését hozza javaslatba, mint-hogy még eddig soha sem lett elegendő számu állat bejelentve.

Deák Ignác a bíráló bizottságok használatára, a jegyzők munkájának gyorsítása céljából, jegyzőkönyv minták nyo-

matását indítványozza — egyhanggal a rendező bizottság figyelmébe ajánlatik.

Ezek után rendre felolvastattak az egyes osztályok jegyzőkönyvei, minek befejeztével elnök ö nagyméltósága megköszönve a jelen voltak figyelmét, a bíráló bizottság munka-programját befejezettnek jelenti.

Kolozsvár, 1884. augusztus hó 31.

Br. Bánffy Dániel,
elnök.

Dr. Szentkirályi Ákos,
jegyző.

EGYVELEG.

— Szőlő-termés árverés. Az erdélyi gazdasági egylet nagy-utcza szőlőjében (nagy-utca 53. sz.) folyó hó 21-én azaz kedden délután 3 órakor az idei asztali- és bor-szőlő-termés táblánként a legtöbbet ígérőnek el fog adatni, mire az érdeklődők ezennel tiszteletteljesen meghívatnak. Kolozsvár, 1884. október hó 18-án. Az erdélyi gazdasági egylet elnöksége.

— Szarvasmarha kiállítást rendez Gödöllőn e hó 26-án a pestmegyei állattenyésztési egyesület. A választmány 30 drb. 200—250 frtos pinzgau és innvölgyi tehenet fog kiállítani, melyek a helyszínén eladatnak; előjegyzéseket elfogad báró Podmaniczky Géza, egyesületi elnök. A m. kir. államvasutak a kiállítást látogatók számára viteldij kedvezményt engedélyeztek.

— Gazdasági egyesületeink 1883-ban. A Közg. Ért. legutóbbi számában a földművelési miniszterium terjedelmes adatokat közöl az országban létező gazdasági egyesületeink 1883-ik évi működéséről, azok létszáma és vagyonában előfordult változásokról. Örömmel konstatáljuk, hogy egyesületeink száma, vagyona és tagjainak létszáma ezen évben jelentékeny gyarapodást mutat az előző évhez képest.

— A szőlőtörköly etetése. A kiégetett törköly hetekig eltartható egy nyílt faedényben is, ha azt forrón betöltve letiporjuk és annyi vizet öntünk rá, hogy az a törkölyt jól ellepje. Nagyobb quantum törköly polyvával vagy szecsckával keverve kádakba, vagy cement tartályokba tiportatik és vastagon leagyagozva jól eltartható. Ha a kifűzött törkölyt tehenekkel etetjük, az némi tekintetben a szénával egyértékűnek tekinthető, mert ha a széna adag egy részét ilyen konservált törkölylyel helyettesítjük, sem az állat súlyában, sem a tej mennyisége, sem minőségében változást nem fogunk tapasztalhatni. Tehenek naponkint 12, hizó ökrök 20 kgmot is kaphatnak minden ártalom nélkül; azonkívül törkölylyel keverés által kevés értékű szalmát stb. izletessé tehetünk. Némi figyelmet érdemely a törköly etetés a benne levő borkő miatt, mely ha nagyobb mértékben etettetett, a nemző szerveket izgatja, vizkedési vágyat ébreszt, vemhes állatoknál pedig fájdalmat hoz létre s elvetélést is okozhat. Kifűzött törkölyben azonban, ha a forró levet róla lecsapoltuk legföljebb 0.9% borkő található. Legczélszerűbb azonban a törkölyt előbb borkő készítésre használni, midőn a tápérték csökkentése nélkül még szép melék jövedelemre tehetni szert. (M. Sz.)

— **Állat- és terménykiállítás.** Az udvarhely-megyei gazdasági egyesület Székely-Keresztúron folyó hó 11. és 12. napjain megtartott állat- és terménykiállítás jól sikerültekn mondható. Az állatok, ha nem is voltak valami nagyszámmal, de olyan minőségű volt, mi eléggé tanuskodik az állattenyésztés ottani haladásáról. A gyümölcs- és terménykiállítás gazdagon volt képviselve. Díjakat nyertek: A fejőstehenek osztályában: az I. díjat Sperker Ferencz, a II. díjat Mezey Lajos véczkei, a III. díjat Sebesi Ferencz gagyí birtokos nyerte el. Dicséző oklevelet Szentkirályi Árpád, Varga Ferencz, Bodó György, Mátéfi Ferencz, Kuti Sándor és Gyárfás Endre kapott. — A 3 éves üszök: I. Sperke Ferencz, II. Mezey Lajos, III. Szentkirályi Árpád. — A 2 éves üszök: I. Sperker Ferencz, II. Zöld András, III. Mezey Lajos. Dicséző oklevelet Soó Károly, Végh Gyula, Mátéfi Ferencz. — Sertésekért az I. díjat nyerte Kemény Béla br., a II. Jedy Lajos, a III. Gyárfás Endre. — Buzáért: I. Szabó István szombatfalvi, Bakk Elek kecseti és többen dicséző oklevelet. — Rozsért: I. Gyárfás Endre székely-keresztúri, Benedek Kerestély derzsi, dicséző oklevelet Jakab Gyula, Hahn Márton. — Zabért: I. Benedek Kerestély, II. Hahn Márton. — Törökbuzaért: I. gr. Haller József, II. Szentkirályi Árpád, dicséző oklevelet Kövendi Károly. — Komlóért: dicséző oklevelet Kemény Béla br. és Kozma Ferencz. — Csoportos kiállításért veteményekben az I. díjat nyerte br. Kemény Béláné, a II. Pap Jánosné, a III. Szentkirályi Árpádné. — Ezekon kívül még számos dicséző oklevél osztott ki.

— **Szeceksavágó verseny.** Az orsz. magy. gazd. egyesület folyó 1884. évi nov. 17-én és következő napjain Bián (a Budapest-Szőnyi vasútnak Budapestről háromnegyed órányira fekvő állomása) Metternich herczegnő Bajna-biai uradalmának székhelyén szeceksavágó, répavágó és zuzó, valamint gazdasági mérleg-versenyt rendez. Részt vehet a versenyen minden bel- és külföldi gyáros, ha vagy személyesen mutatja be gépét a verseny alkalmával, vagy szabályszerű írásbeli meghatalmazással ellátott megbízottat jelent be a rendező bizottságnál. Versenyre bocsátatik a szeceksavágó-, répavágó- és zuzógépek minden neme, valamint gazdasági mérlegek is azon megjegyzéssel, hogy egy és ugyanazon rendszerű, de különböző méretű gépekből minden versenyző által és minden csoportban csak egy gép bocsátható versenyre. Díjakul arany és ezüst díszoklevelek fognak kiosztatni. A bejelentések az országos gazdasági egyesület címére (Budapest, Köztelek) f. évi október hó 25-ig küldendők. A gépek november hó 15-ig bezárólag a következő cím alatt: „A szeceksavágó stb. verseny rendező bizottságának“ Bia vasutállomásra a versenyző felek költségén szállítandók, a mely időn túl érkező gépek a versenyre nem bocsátatnak. Az állomástól a verseny színhelyéig a rendező bizottság eszközölteti a szállítást.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest okt. 18. | Bécs október 18.

Buza	7.40 — 8.30 frt	7.95 — 9.15 frt
Rozs	6.85 — 7.10 frt	7.31 — 8.10 frt
Árpa, takarmány	6.10 — 6.45 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	6.75 — 7.75 frt	7.25 — 8.50 frt
Árpa, seres	8.35 — 9.60 frt	8.00 — 10.25 frt
Zab	5.90 — 6.25 frt	6.60 — 6.95 frt
Törökbuza	6.40 — 6.45 frt	6.90 — 7.10 frt

Budapesti marhavásár okt. 16-án. Összes felhajtás 2561 db. nagy és apró marha. — Ebből eladatott 59 db.

bika, 843 db ökör, 800 db vágó tehén, 150 db. fejős tehén, 160 db. bival, 323 db. borjú, — db. bárány, 215 db. juh. Árak: bika darabonként 100—136 frt, ökör páronként 200—310 frt, vágó tehén páronként 156—300 frt, fejős tehén darabonként 70—146 frt, bival páronként 145—260 frt, borjú drbonként 7—17 frt, bárány páronként — — forint, birka páronként 8—17 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 54—57 frt, tehénhús 50—53 frt, borjúhús 40—48 frt, bivalhús 46—49 frt.

Bécsi marhavásár okt. 13-án. Összes felhajtás 2405 drb és pedig 758 drb. magyar, 1196 drb. lengyel és 451 drb. német fajta, melyből — — drb. ökör, — drb. tehén, — drb. bika és — db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 57—65 frt, lengyel 56—64 frt, német 54—65 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt. Lában darabonként — — frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár okt. 17-én. (Az első magyar sertésüzlet és kölcsönelőlegelő részvénytársaság jelentése.) Miután e héten ismét jelentékenyebb fogyasztási és kiviteli szükséglet volt, az üzlet irányzata szilárdult és az árak minden fajtaúal tetemesen emelkedtek. Hétzárlattal jegyzett árakon nem lehetett venni.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 260—320 klg. nehéz 46—47 krral, 180—250 kilogr. nehezek 47—48 — kr. Öreg 300 klg. túli nehéz 43—44 kr., vidéki sertés 47—48 kr. Transitóban: szerbiai 46½—50 kr., romániai 47—50 kr, tüskés — krral tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 6886 darab, összes elhajtás 11979 drb.

Bécsi sertésvásár okt. 14-én. Összes felhajtás 7244 drb. és pedig 1690 drb. nehéz, 1909 drb. középnehéz és 3645 drb. süldő; melyből — drb. magyar, — drb. orosz-lengyel, — drb. szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 40—41½ frt, középnehéz 38—39 frt, süldő 33—44 frt; szalonna és zsír 46—49 frt.

Felolós szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybobbítás és vízművészeti kellékek tárlata.

WALSCH FERENCZ
első magyar gép-
és tüzfűszerek, gyár,
harang- és érező-öntőde
ERDELYORSZÁGI FŐKÖZLEPE
Kolozsvárt.
Bel-Monosorutca 12. szám.

Szerelő-műhely vízvezetékek kútak s berendezésére.

Tetemesen leszállított gyári árak mellett. (43—52.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j c z á r o k b a n												
Balászfalva	október	16	450	350	325	—	200	325	280	—	300	40
Bánfi-Hunyad	september	30	700	550	550	—	300	600	—	—	250	44
Besztercze	október	14	618	425	410	—	315	600	600	230	300	36
Brassó	október	17	580	400	350	350	200	330	315	180	240	42
Csik-Szereda	október	15	700	550	400	380	300	550	220	70	200	32
Deés	október	14	740	640	580	380	360	450	680	240	320	40
Déva*	október	18	1005	835	785	—	350	790	220	120	300	40
Erzsébetváros	október	18	650	450	400	—	250	500	300	180	250	44
Fogaras	október	10	610	—	315	340	200	450	220	100	215	42
Gyula-Fehérvár	október	18	640	570	440	—	225	375	350	130	260	46
Gyergyó-Szent-Miklós	október	18	830	700	450	450	320	625	240	80	200	36
Hátszeg	október	13	570	510	520	400	350	510	120	6	240	42
Kézdi-Vásárhely	október	9	580	490	360	320	225	520	400	100	300	36
Kolozsvár	október	16	560	—	380	—	252	472	410	190	300	48
Maros-Vásárhely*	október	16	680	570	590	540	510	610	480	200	450	42
Medgyes	október	16	560	475	325	—	220	400	170	90	235	44
Nagy-Enyed	október	16	525	400	350	—	210	400	440	140	280	40
Nagy-Szeben	október	17	530	410	340	—	205	520	150	120	325	46-48
Nagy-Várad	október	14	505	395	353	285	218	393	300	140	350	48
Segesvár	október	16	620	440	370	—	220	490	140	110	230	40
Sepsi-Szent-György	október	20	540	500	330	300	170	400	230	110	150	36
Szamosujvár	október	13	520	390	380	—	290	465	240	70	240	40
Szász-Régen	október	16	500	357	382	350	257	437	320	200	240	40
Szász-Sebes	október	16	675	575	375	375	225	500	160	80	240	44
Szászváros	október	18	550	430	370	—	210	510	300	70	210	44
Székely-Udvarhely	október	14	700	550	400	—	240	550	250	200	280	40
Szilágy-Somlyó	október	10	488	406	406	—	195	488	200	100	350	44
Teke	október	13	550	500	450	350	200	450	260	40	1200	32
Torda	október	4	550	400	300	300	180	425	100	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n é l b é l y e g g e l e g y ü t t																											
		1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-26	1-30	1-36	1-40	1-52	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
8/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utca Minorita-épület.